

तानसेन नगरपालिका

स्थानीय उद्योग दर्ता, संचालन, ब्यबस्थापन र नियमन सम्बन्धि ऐन . २०७८

नवौं नगरसभाबाट स्वीकृत मिति : २०७८।०३।१७

प्रस्तावना:

लघु, घरेलु र साना उद्योगको दर्ता नबिकरण, खारेजी, नियमन प्रबर्द्धन र ब्यबस्थापन संघिय तथा प्रदेश कानूनमा ब्यबस्था भए बमोजिम स्थानीय तहले गर्ने सक्ने अधिकार भएकोलेसो कानुनी ब्यबस्थाको कार्यान्वयनको लागि स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को अधिकार प्रयोग गरी तानसेन नगरपालिकाको नगर सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम तानसेन नगरपालिकाको स्थानीय उद्योग दर्ता, संचालन, ब्यबस्थापन र नियमन सम्बन्धि ऐन २०७८ रहेको छ ।

(२) यो ऐन नगर सभाबाट स्वीकृति भई स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएको मिति देखि लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा: बिषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,

- (क) उद्योग नियमन शाखा भन्नाले नगरपालिकाको स्थानीय उद्योग सम्बन्धि बिषय हेर्ने शाखा वा इकाईलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ख) कार्यपालिका भन्नाले तानसेन नगरपालिकाको कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ।
- (ग) घरेलु उद्योग भन्नाले दफा ६ को उपदफा (१) खण्ड(ख) बमोजिमको उद्योगलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (घ) तो कएको वा तो कए बमोजिम भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियममा तो कएको वा तो कएको बमोजिम सम्झनु पर्दछ ।
- (ङ) नगरपालिका भन्नाले तानसेन नगरपालिकालाई सम्झनु पर्दछ।
- (च) प्रमुख भन्नाले नगर प्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (छ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत भन्नाले नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई जनाउँछ ।
- (ज) लघु उद्योग भन्नाले दफा १६ को उपदफा (१) खण्ड(क) बमोजिमको उद्योगलाई सम्झनु पर्दछ ।

- (झ) वातावरणीय अध्ययन प्रतिबेदन भन्नाले कुनै प्रस्तावको कार्यन्वयन गर्दा सो प्रस्तावले वातावरणमा उल्लेखनीय प्रतिकूल प्रभाव पार्ने वा नपार्ने सम्बन्धमा य कन गर्नुको साथै त्यस्तो प्रभावलाई कुनै उपायबाट निराकरण वा न्यूनीकरण गर्नका लागि अबलम्बन गरिने उपायको सम्बन्धमा बिस्तृत रूपमा गरिने अध्ययन तथा मूल्यांकन सम्झनु पर्छ ।
- (ञ) स्थानीय उद्योग भन्नाले स्थानीय तहले दर्ता, ब्यबस्थापन र नियमन गर्ने उद्योगलाई जनाउँछ । सोशब्दले स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ मा उल्लेखित लघु, घरेलु तथा साना उद्योगलाई रसंघीय तथा प्रदेश कानूनले स्थानीय तहले दर्ता, ब्यबस्थापन र नियमन गर्ने भनि तोकेको उद्योगलाई समेत जनाउँछ ।
- (ट) स मति भन्नाले दफा २८ बमोजिमको स्थानीय उद्योग प्रवर्द्धन स मति सम्झनु पर्छ ।
- (ठ) साना उद्योग भन्नाले दफा १६ को उपदफा (१) खण्ड(ग) बमोजिमको उद्योगलाई सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद - २
स्थानीय उधोग दर्ता र नियमन

३. उधोग दर्ता गर्नुपर्ने:

- (१) नगरपालिका भित्र स्थानीय उधोगको स्थापना वा संचालन गर्नका लागि यस ऐन बमोजिम दर्ता नगराई सञ्चालन गर्न वा गराउन हुँदैन ।
- (२) उपदफा(१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत प्रचलित औद्योगिक व्यवसाय सम्बन्धि कानून बमोजिम दर्ता भइ नगरपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका स्थानीय उधोग यस ऐन बमोजिम स्वतः दर्ता भएको मानिनेछ।
- (३) उपदफा(३) बमोजिम संचालनमा रहेका उधोगले यो ऐन प्रारम्भ भएको मितिले ६ महिना भित्र उधोग नियमन शाखामा अभिलेख गरी अधाबधक गर्नु पर्नेछ ।
- (४) उपदफा(२) बमोजिम दर्ता भएको उधोगले नबिकरण गराउन उधोग नियमन शाखामा निवेदन दिनु पर्ने छ ।

४. उधोग दर्ता गर्न निवेदन दिनुपर्ने :

- (१) यस ऐन बमोजिम उधोग स्थापना गर्न चाहने व्यक्तिले देहाय बमोजिमको ववरण र कागजात सहित तो कएको ढाँचामा उधोग नियमन शाखा समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ :-
 - (क) नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि वा बिदेशी नागरिक भए राहदानीको प्रतिलिपि,
 - (ख) निवेदक फर्म वा कम्पनि भएमा फर्म वा कम्पनि दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,
 - (ग) उधोग रहने स्थानको नक्सांकन सहितको ववरण,
 - (घ) निवेदन दिन प्रतिनिधि नियुक्त गरेको भए सोको अख्तियारी पत्र,
 - (ङ) साझेदारी उधोग स्थापना गर्न चाहेको भए साझेदार बीच भएको सम्झौताको प्रतिलिपि,
 - (च) उधोग स्थापना गर्ने नगरपालिकाको सम्बन्धित वडाको सफारिस,
 - (छ) तो कएको अन्य आवश्यक कागजात ।

(२) उपदफा(१) बमोजिम निबेदन दिँदा उधोग नियमन शाखाले निर्धारण गरे बमोजिम वधुतीय माध्यमबाट समेत दिन सक्नेछ ।

५. उधोगदर्ताको सफारिस लनुपर्ने :-

(१) स्थानीय उधोग बाहेक अन्य उधोग नगरपालिका भित्र दर्ता र संचालन गर्न चाहेमा त्यस्तो उधोगले उधोग दर्ता गर्ने निकायले तोकेको कागजात सहित उधोग नियमन शाखामा सफारिसका लागि तोकिए बमोजिम निबेदन दिनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा(१) बमोजिम निबेदन परेमा कार्यपालिकाले तोकिए बमोजिम सफारिस गर्न सक्नेछ ।

६. उधोग दर्ताको प्रमाणपत्र दिनुपर्ने :

(१) दफा ४ बमोजिम उधोग दर्ताका लागि परेको निबेदन जाँचबुझ गर्दा आवश्यक ववरण तथा कागजात पूरा भएको देखिएमा निबेदन परेको पन्ध्र दिन भित्र उधोग नियमन शाखाले निबेदन माग भए बमोजिमको उधोग दर्ता गरि तोकिए बमोजिमको ढाँचामा निवेदकलाई उधोग दर्ताको प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा(१) बमोजिम निबेदन जाँचबुझ गर्दा थप ववरणवा कागजात आवश्यक देखिएमा सात दिन भित्र उधोग नियमन शाखाले निवेदकलाई पेश गर्न लगाउन सक्नेछ ।

(३) उपदफा(२) बमोजिम माग गरेको ववरण वा कागजात निवेदकले पेश नगरेमा वा यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमावली बमोजिमको प्रक्रिया पूरा भएको नदेखिएमा उधोग दर्ता गर्ने निकायले कारण खुलाई उधोग दर्ताको निबेदन वा सफारिस अस्वीकृत गर्न सक्नेछ र सोको जानकारी सम्बन्धित निवेदकलाई दिनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा(१) बमोजिम उधोग दर्ताको प्रमाणपत्र दिँदा अन्य कुराका अतिरिक्त देहायका ववरणहरू समेत त्यस्तो प्रमाणपत्रमा खुलाउनु पर्नेछ;

(क) उधोग दर्ताको प्रमाणपत्र जारी भएको मिति,

(ख) उधोगले ब्यवसायिक उत्पादन वा कारोबार प्रारम्भ गर्नुपर्ने अबध,

(ग) उधोगले पालना गर्नुपर्ने शर्तहरू,

(घ) उधोगको प्रकृति अनुसार तोकिए बमोजिमका अन्य शर्तहरू।

(५) उधोग दर्ता गरेपछि प्रचलित कानून बमोजिम वातावरणय अध्ययन प्रतिबेदन आवश्यक पर्ने भएमा सो कार्य सम्पन्न पछि मात्र उधोग स्थापना, संचालन, ब्यबसायिक उत्पादन वा कारोबार प्रारम्भ गर्नु पर्नेछ ।

(६) यस दफा बमोजिम दर्ता भएको उधोगले उधोग दर्ता गर्ने निकायले समय समयमा दिएको निर्देशन तथा दर्ता प्रमाणपत्रमा उल्लेखित शर्तहरूको पालना गर्नु पर्नेछ ।

७. वातावरणमा प्रतिकूल असरको निराकरण गर्नुपर्ने :

- (१) उधोग संचालनको क्रममा वातावरणमा पर्न सक्ने प्रतिकूल असरको निराकरण गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित उधोगको हुनेछ ।
- (२) उधोग नियमन शाखाले वातावरण लगायतका सम्बन्धमा दिएको निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित उधोगको दायित्व हुनेछ ।

८. ब्यबसायिक उत्पादन वा कारोबार प्रारम्भ गरेको जानकारी दिनुपर्ने:

(१) यस ऐन बमोजिम दर्ता भएको स्थानीय उधोगले उधोग दर्ता प्रमाणपत्रमा उल्लेख भएको अबध भन्ने उधोग संचालन वा आफ्नो ब्यबसायिक उत्पादन वा कारोबार प्रारम्भ गर्नु पर्नेछ र उधोग नियमन शाखालाई तो कए बमोजिमको ढाँचामा निबेदन दिई सोको जानकारी गराउनुपर्नेछ ।

(२) कुनै उधोगले उपदफा(१) बमोजिमको अबध भन्ने निबेदन दिन नसकेको कारण खुलाई उधोग दर्ता प्रमाणपत्र उल्लिखित अबध समाप्त भएको मितिले १ महिना भन्ने त्यस्तो प्रमाणपत्रमा उल्लिखित अबध बढाउनका लाग उधोग नियमन शाखा समक्ष निबेदन दिन सक्नेछ । अनुमतिपत्र लनु पर्ने बाहेकका यो ऐन लागु हुनु अगावै दर्ता भएका तथा यस अघि थपएको म्याद भन्ने समेत संचालन वा उत्पादन वा कारोबार प्रारम्भ गर्न नसकेका अन्य उधोगको हकमा समेत यो उपदफा प्रारम्भ भएको मितिले १ महिना भन्ने त्यस्तो निबेदन दिई सक्नु पर्नेछ ।

- (३) उपदफा(२) बमोजिम निबेदन प्राप्त हुन आएमा र कारण मना सब दे खएमा उधोग नियमन शाखाले त्यस्तो उधोगको संचालन वा ब्यबसायिक उत्पादन वा कारोबार प्रारम्भ गर्ने अब ध तो कए बमोजिम बढाउन सक्नेछ ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम अब ध बढाउँदा उधोग स्थापनाको ला ग गर्नु पर्ने निर्माण लगायतको कामको प्रगति हेरी लघु उधोगको हकमा पाँच हजार, घरेलु उधोगको हकमा दश हजार र साना उधोगको हकमा प्रति वर्ष पच्चीस हजारका दरले जरिवाना लई उधोग संचालन वा ब्यबसायिक उत्पादन वा कारोबार प्रारम्भ गर्ने अब ध बढाउन स कनेछ ।
- (५) उपदफा(३) बमोजिम अब ध बढाइएकोमा सम्बन्धित उधोगले सो अब ध भत्र उधोगको संचालन वा आफ्नो ब्यबसायिक उत्पादन वा कारोबार प्रारम्भ गर्नु पर्नेछ ।
- (६) उपदफा(१) बमोजिमको अब ध भत्र उधोग संचालन वा आफ्नो ब्यबसायिक उत्पादन वाकारोबार प्रारम्भ नगरेमा वा उपदफा (२) बमोजिम अब ध बढाउन निबेदन नदिएमा वा उपदफा (३) बमोजिम बढाइएको अब ध भत्र पनि त्यस्तो उधोगले उधोग संचालन वा आफ्नो ब्यबसायिक उत्पादन वा कारोबार प्रारम्भ नगरेमा त्यस्तो उधोगको दर्ता प्रमाणपत्र स्वतः खारेज हुनेछ ।
- (७) उपदफा(६) बमोजिम उधोगको दर्ता प्रमाणपत्र खारेज भएमा उधोग दर्ता गर्ने निकायको अ भलेखमा रहेको त्यस्तो उधोगको दर्ता प्रमाणपत्रमा कारण खुलाई खारेज भएको व्यहोरा जनाउनु पर्नेछ र सोको अ भलेख अथाब धक गर्नु पर्नेछ।

९. अव ध थपको ला ग निबेदन दिन सक्ने :

- (१) कुनै उधोगले उधोग दर्ता प्रमाणपत्रमा उल्लेख भएको अब ध भत्र उधोग संचालन वा आफ्नो ब्यबसायिक उत्पादन वा कारोबार प्रारम्भ गर्न नसकी त्यस्तो अब ध बढाउनुपर्ने भएमा त्यसरी अब ध बढाउनुपर्ने आधार र कारण सहित उधोग नियमन शाखा समक्ष निबेदन दिन सक्नेछ ।
- (२) उपदफा(१) बमोजिम निबेदन परेमा उधोग नियमन शाखाले प्राप्त निबेदनको सम्बन्धमा निवेदकबाट थप कुनै ववरण, कागजात वा जानकारी माग गर्नु पर्ने देखेमा सात दिन भत्र त्यस्तो ववरण, कागजात वा जानकारी माग गरि आबस्यक जाँचबुझ गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा(२) बमोजिम जाँचबुझ गर्दा व्यहोरा मना सब दे खएमा त्यस्तो ववरण, कागजात वा जानकारी प्राप्त भएको पन्ध्र दिन भन्दा उधोगको प्रकृति, उधोग संचालनका लागू हालसम्म भएको प्रगति, अब धरि गर्नु पर्ने औ चर्चा समेतको आधारमा उधोग दर्ता प्रमाणपत्रमा उल्लेख भएको अब धमा बढीमा एक वर्षको लागू त्यस्तो उधोगको संचालन वा ब्यबसायिक उत्पादन वा कारोबार प्रारम्भ गर्न अब धरि गर्न सक्नेछ ।

१०. अनुगमन गर्ने :

(१) उधोग नियमन शाखाले उधोग दर्ता प्रमाणपत्रमा उल्लिखित शर्तहरूको पालना गरे नगरेको सम्बन्धमा उधोगको नियमन अनुगमन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अनुगमनको शल शलामा सम्बन्धित उधोगबाट कुनै जानकारी वा ववरण माग गर्न सक्नेछ।

(३) उपदफा(२) बमोजिमको जानकारी वा ववरण उपलब्ध गराउनु सम्बन्धित उधोगको कर्तव्य हुनेछ ।

(४) उपदफा(३) बमोजिम प्राप्त भएको जानकारी वा ववरणबाट त्यस्तो उधोग संचालनमा कुनै कसको समस्या भएको दे खएमा सम्बन्धित उधोगसँग परामर्श गरि उधोग नियमन शाखाले त्यस्तो उधोगलाई आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउन सफारिस वा समन्वय गर्न सक्नेछ ।

११. उधोग स्थानान्तरणको लागू स्वीकृति लनुपर्ने :

(१) कुनै एक ठाउँमा संचालन गर्ने गरि दर्ता भएको उधोग कुनै कारणले अन्यत्र स्थानान्तरण गर्नु पर्ने भएमा सो को कारण खुलाई देहायका ववरण र कागज सहित तो कए बमोजिमको ढाँचामा उधोग नियमन शाखामा निवेदन दिनु पर्नेछ :-

(क) अघिल्लो आर्थिक वर्षको करचुक्ता प्रमाणपत्र,

(ख) अघिल्लो आर्थिक वर्षसम्मको लेखापरिक्षण प्रतिवेदन,

(ग) उधोग स्थानान्तरण गर्ने सम्बन्धित वडाको सफारिस,

- (घ) वातावरणीय अध्ययन प्रतिबेदन आबस्यक पर्ने भएमा सोको स्वीकृत प्रतिबेदन,
 (ङ) उधोग संचालन गर्दा ऐन वा प्रचलित कानून बमोजिम कुनै छुट, सुबिधा वा सहूलयत प्रदान गरेको भए त्यस्तो निकायको सहमति ।
- (२) उपदफा(१) बमोजिम निबेदन प्राप्त भएपछी कारण मना सब देखेमा तो कए बमोजिमको उधोग स्थानान्तरणको लाग नगर प्रमुखले स्वीकृति दिन सक्नेछ ।
- (३) उपदफा(१) बमोजिम प्राप्त निबेदन जाँचबुझ गर्दा उधोग स्थानान्तरणको स्वीकृति दिन मना सब नदेखेमा उधोग नियमन शाखाले सोको जानकारी सात दिन भत्र निबेदकलाई दिनु पर्नेछ ।
- (४) उधोग स्थानान्तरण सम्बन्धि अन्य ब्यबस्था उधोग नियमन शाखा र नगर कार्यपालकाले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ।

१२. ववरणउपलब्ध गराउनुपर्ने:

- (१) प्रत्येक उधोगले ब्यबसायिक उत्पादन वा कारोबार प्रारम्भ गरेपछिदेहाय बमोजिमको ववरण प्रत्येक आर्थिक बर्ष समाप्त भएको छ महिना भत्र उधोग नियमन शाखा समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ :-

(क) लेखापरीक्षण प्रतिबेदन,

(ख) अघिल्लो आर्थिक बर्षको कर चुक्ता प्रमाणपत्र,

(ग) स्वीकृत वा जडत क्षमता,

(घ) तो कए बमोजिमको ढाँचामा तयार गरेको अधाबधक ववरण ।

- (२) उपदफा(१) बमोजिम पेश गर्नुपर्ने ववरण तो कए बमोजिम वधुतीय माध्यमबाट समेत पेश गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा(१) वा(२) बमोजिम ववरण वा कागजात प्राप्त भएपछी कार्यपा लकाले आफ्नो अ भलेख अथाब धक गरि सोको जानकारी सात दिन भत्र सम्बन्धित उधोगलाई दिनु पर्नेछ ।

१३. उधोग बन्द गरेमा जानकारी दिनुपर्ने : यस ऐन बमोजिम दर्ता भएको उधोग कुनै कारणले बन्द भएमा वा उधोगको ब्यबसायिक उत्पादन वा कारोबार स्थगन गरेमा त्यसरी बन्द वा स्थगन भएको मतिले सात दिन भत्र उधोग नियमन शाखालाई तो कए बमोजिम जानकारी दिनु पर्नेछ।

१४. उधोगको दर्ता खारेजी गर्न निबेदन दिन स कने:

(१) कुनै कारणले उधोग संचालन गर्न नस कने भएमा त्यस्तो उधोगको दर्ता खारेजीको ला ग उधोग नियमन शाखा समक्ष देहाय बमोजिमको कागजात सहित तो कएको ढाँचामा निबेदन दिन सक्नेछ:-

(क) मान्यता प्राप्त मूल्यांकनकर्ताबाट तयार गरिएको उधोगको जायजेथा मूल्यांकन प्रतिबेदन,

(ख) उधोगमा कार्यरत श्र मक लगायतका सम्पूर्ण कर्मचारीको दायित्व फरफारक गरेको ववरण,

(ग) उधोगको अन्य दायित्व फरफारक प्रतिबेदन,

(घ) लक्विडेटर नियुक्ति गरेको भए त्यस्तो लक्विडेटरले पेश गरको उधोगको खारेजी सम्बन्धि प्रतिबेदन,

(ङ) अघिल्लो आ र्थक वर्षको करचुक्ता प्रमाणपत्र,

(च) उधोग दर्ताको सक्कल प्रति,

(छ) अघिल्लो आ र्थक वर्षसम्मको लेखापरीक्षण प्रतिबेदन,

(ज) उधोगको बिरुद्द कुनै अदालत वा न्यायिक निकायमा मुद्दा वचाराधीन नरहेको भनि सम्बन्धित उधमीले गरेको स्वः घोषणा।

तर उधोगले तिर्नु बुझाउनु पर्ने दायित्वको सम्बन्धमा कुनै अदालत वा न्यायिक निकायमा मुद्दा वचाराधीन रहेकोमा त्यस्तो मुद्दाको अन्तिम कनारा हुँदाको बखत ठहर्न सक्ने

दायित्व बराबरको रकम कार्यपा लकामाधरौटीको रुपमा जम्मा गरेको प्रमाण पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा(१) बमोजिम निबेदन परेमा नगरपालिकाले सो उद्योगसंग कसैको कुनै प्रकारको लेनदेन बाँकी भए सो को प्रमाण सहित ३५ दिन भित्र उद्योग नियमन शाखामा लखत दाबीपेश नगरस्तरको दैनिक पत्रिकामा सार्वजनिक सुचना प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा(२) बमोजिम प्रकाशित सुचना अनुसार सो अब ध भित्र कसैको दाबि परि जाँचबुझ गर्दा त्यस्तो दाबि पूर्ण वा आंशक रुपमा ठिक ठहरेमा ठहरे बमोजिमको दायित्व फरफारक गर्न कार्यपा लकाले सम्बन्धित उद्योगलाई आदेश दिनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा(३) बमोजिमजारी आदेश अनुसार सम्बन्धित उद्योगले दायित्व फराफारख गरेको देखाएमा उद्योग नियमन शाखाले सात दिन भित्र सो उद्योग दर्ता खारेज गरी लगत कट्टा गर्नु पर्नेछ ।

(५) उपदफा(४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि उपदफा (३) बमोजिमको आदेश अनुसार फराफारकको कार्य सम्पन्न नभएसम्म त्यस्तो उद्योगको दर्ता खारेजी वा लगत कट्टा हुने छैन ।

१५. उद्योगको स्थिर पुँजी वा क्षमता परिवर्तन गर्न स्वीकृति लनुपर्ने :

(१) कुनै उद्योगले यस ऐन बमोजिम उद्योगको स्थिर पुँजी वा क्षमतामा परिवर्तन गर्न चाहेमा उद्योग नियमन शाखा समक्ष देहायका ववरण वा कागजात सहित तो कएको ढाँचामा निबेदन दिनु पर्नेछ

:-

(क) अघिल्लो आर्थिक वर्षको लेखापरीक्षण प्रतिबेदन,

(ख) अघिल्लो आर्थिक वर्षको कर चुक्ता प्रमाणपत्र,

(ग) तो कए बमोजिमको उद्योगको अथाब धक ववरण,

(घ) उधोगको प्रबन्धपत्र, नियमावली र कम्पनि दर्ता प्रमाणपत्रको प्रति ल प,

(ङ) साझेदारी फर्म भए साझेदारबिचको सम्झौताको प्रति ल प,

(च) अन्य कुनै निकायको सफारिस आबस्यक पर्ने भएमा त्यस्तो सफारिस पत्र।

(२) उपदफा(१) बमोजिम प्राप्त निबेदन जाँचबुझ गर्दा उधोगको साबिकको स्थिर पुँजी परिवर्तन वा उधोगको क्षमता परिवर्तन गर्न मना सब दे खएमा उधोग नियमन शाखाले आबस्यकता अनुसार उधोगको स्थलगत निरीक्षण गरि वा गराई प्रतिबेदन लइ उधोगको हाल कायम रहेको स्थिर पुँजीमा परिवर्तन वा उधोगको क्षमता परिवर्तन गर्न स्वीकृति दिन सक्नेछ ।

परिच्छेद - ३

उधोगको वर्गीकरण

१६. उधोगको बर्गीकरण:

(१) यस ऐनको प्रयोजनको ला ग स्थानीय उधोगहरूलाई देहाय बमोजिम वर्गीकरण गरिएको छ :-

(क) लघु उधम : देहायको अबस्था भएको उधोगलाई लघु उधम मानिनेछ :-

(१) घर जग्गा बाहेक बढीमापाँच लाख रुपैयाँसम्मको स्थिर पुँजी रहेको,

(२) उधमी स्वयं उधोगको संचालन र ब्यबस्थापनमा संलग्न रहेको,

(३) उधमी सहित बढीमानौ जनासम्म कामदार रहेको,

(४) बा र्षक कारोबार पचास लाख रुपैया भन्दा कम रहेको, र

(५) इन्जिन, उपकरण वा मे सनको प्रयोग गरेको भएमा इन्जिन उपकरण वा मे सन खपत हुने वधुतीय उर्जा, इन्धन वा अन्य तेल इन्जिन क्षमता बिस कलोवाट वा सोभन्दा कम रहेको।

(ख) घरेलु उधोग : देहायको अबस्था भएको उधोगलाई घरेलु उधोग मानिनेछ :-

- (१) परम्परागत सप र प्र व धमा आधारित,
- (२) श्रममूलक र खास सीप वा स्थानीय कच्चा पदार्थ एवं स्थानीय प्रबि ध, कला तथा संस्कृतिमा आधारित,
- (३) इन्जिन, उपकरण वा मे शनको प्रयोग गरेको भएमा बढीमा दश कलोवाटसम्मको क्षमताको वधुतीय उर्जा प्रयोग गरेको, र
- (४) अनुसूची-१ मा उल्लेख भए बमोजिमका उधोगहरु।

- (ग) साना उधोग : लघु उधम र घरेलु उधोग बाहेकको दश करोड रुपैयासम्म स्थिर पुँजी भएको उधोगलाई साना उधोग मानिनेछ ।
- (घ) प्रदेश कानून बमोजिम नगरपालिकामा दर्ता गरिने उधोगहरु यस ऐन र तो कए बमोजिम हुनेछ ।
- (ङ) संघीय कानून बमोजिम नगरपालिकामा दर्ता गरिने उधोगहरु यस ऐन र तो कए बमोजिम हुनेछ ।

(२) उपदफा(१) मा उल्लेखित उधोगलाई त्यस्ता उधोगबाट उत्पादन हुने बस्तु वा सेवाको प्रकृतिको आधारमा देहाय बमोजिम ब र्गकरण गरिनेछ :-

- (क) उर्जामूलक उधोग : उर्जा उत्पादन गर्ने ब्यबसायमा संलग्न अनुसूची-२ मा उल्लिखित उधोगहरु ।
- (ख) उत्पादनमूलक उधोग: कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ वा अर्ध प्रशोधित कच्चा पदार्थको प्रयोग वा प्रशोधन गरि मालबस्तु उत्पादन गर्ने उधोगहरु ।
- (ग) कृष तथा वन पैदावारमा आधारित उधोग : कृष वा वन पैदावारमा आधारित कच्चा पदार्थबाट कुनै बस्तु उत्पादन गर्ने वा कृष वा वन पैदावारमा आधारित कच्चा पदार्थबाट कुनै बस्तु उत्पादन गर्ने वा कृष वा वन पैदावारसंग सम्बन्धित अनुसूची-३मा उल्लिखित उधोगहरु ।
- (घ) खनिज उधोगहरु : ढुंगा, गट्टी, बालुवा लगायत नदिजन्य र खनिज पदार्थ उत्खनन वा प्रसोधन गरि कुनै धातु वा धातु बाहेकका खनिज पदार्थ उत्पादन गर्ने उधोगहरु ।

(ड) पर्यटन उधोग : पर्यटन सेवासँग सम्बन्धित अनुसूची-४ मा उल्लिखित उधोगहरू ।

(च) सुचना, प्रसारण तथा संचार प्रवधमा आधारित उधोग : सुचना संकलन प्रशोधन र प्रसारणका लागि प्रविधि प्रयोग गरी सुचना, संचार वा सुचना प्रवधको सेवा उपलब्ध गराउने अनुसूची-५ मा उल्लिखित उधोगहरू ।

परिच्छेद- ४

उधोगलाई प्रदान गरिने छुट, सुबिधा वा सहूलयत सम्बन्धि ब्यबस्था

१७. कर सम्बन्धि छुट, सुबिधा वा सहूलयत:-

(१) यस ऐन अन्तर्गत दर्ता भएको उधोगलाई संघीय कानून बमोजिम प्राप्त छुट, सुबिधा वा सहूलयत अनतिक्रम्य हुनेछ।

(२) यस ऐन अन्तर्गत दर्ता भएको उधोगलाई कार्यपालकाले थप छुट सुबिधा वा सहूलयत प्रदान गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा(१) र(२) मा उल्लेख भए बमोजिमको उधोगलाई देहायका थप छुट, सुबिधा वा सहूलयत उपलब्ध गराइनेछ;

(क) नगर कार्यपालकाले स्थानीय राजपत्रमा सुचना प्रकाशनगरी तोकेको टेक्नोलोजी पार्क, बायोटेकपार्कर सुचना प्रविधि पार्क भन्ने स्थापित सफ्टवेयर बिकास, तथ्यांक, प्रशोधन, साइबर क्याफे, डिजिटल म्यापिंग सम्बन्धित उधोगलाई पाँचबर्ष सम्म ब्यबसाय कर पचास प्रतिशत छुट पाउनेछ ।

(ख) देहायको संख्यामा स्थानीय नागरिकलाई रोजगारी दिने देहायको उधोगलाई देहाय बमोजिमको छुट सुबिधा प्रदान गरिनेछ:-

- (१) बिस वा सो भन्दा बढीस्थानीय नागरिकलाई वर्षभरि नै प्रत्यक्ष रोजगारी दिने उत्पादनमुलक उधोग, सुचना तथा संचार प्रबिध उधोगलाई सो वर्षको ब्यबसायमा लाग्ने करको चा लस प्रतिशत,
- (२) २५ वा सो भन्दा बढीस्थानीय नागरिकलाई वर्षभरि नै प्रत्यक्ष रोजगारी दिने उत्पादनमुलक उधोग, सुचना तथा संचार प्रबिध उधोगलाई सो वर्षको ब्यबसायमा लाग्ने करको तिस प्रतिशत,
- (३) उपखण्ड(१) वा(२) बमोजिम रोजगारी प्राप्त स्थानीय नागरिक मध्ये कम्तिमा पचास प्रतिशत महिला, द लत वा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु रहेमा त्यस्तो उधोगलाई सो वर्षको ब्यबसाय कर मा थप बिस प्रतिशत ।
- (ग) प्रच लत कानुनमा जुनसुकै कुरा ले खएको भए तापनि महिला, द लत, समान्तकृत र ग श्रेणीसम्मको अशक्तता भएका अपाङ्गता भएका उधमीको मात्र स्वा मत्व रहने गरी उधोग दर्ता गराएमा त्यस्तो उधोग दर्ता गर्दा प्रच लत कानुन बमोजिम लाग्ने उधोग दर्ता दस्तुरमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ र तिन बर्ष सम्म ब्यबसाय करमा पन्ध्र प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (घ) यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत संचालनमा रहेका घरेलु र साना उधोगलाई यो ऐन जारी भएको मितिले र यस ऐन बमोजिम दर्ता भइ संचालनमा आएको घरेलु तथासाना उधोगलाई ब्यबसाय वा कारोबार शुरु गरेको मितिले न्यूनतम तिन वर्षसम्म ब्यबसाय कर बिस प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (ङ) कार्यपा लकाले तोकेको भौगो लक क्षेत्र वा वर्गीकृत क्षेत्रमा उधोग स्थापना गर्न सहकारी, लघु उधम, घरेलुर साना उधोगलाई बिड पुँजी (सडक्या पटल) को रुपमा कार्यपा लकाले निर्णय गरि तोके बमोजिम अनुदान उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।
- (च) स्थानीय उधोगले पाउने अन्य छुट सुबिधा र सह लयत कार्यपा लकाले तोके बमोजिम हुनेछ ।

१८. लघु उधमको ला ग अन्य सुबिधा एवं सहु लयत : प्रच लत कानुनमा जुनसुकै कुरा ले खएको भए तापनि यस ऐन बमोजिम लघु उधम दर्ता गर्दा कुनै शुल्क वा दस्तुर लाग्ने छैन ।

१९. जग्गा सम्बन्धि ब्यबस्था : यस ऐन वा प्रच लत कानुन बमोजिम दर्ता भएका उधोगका ला ग आबस्यक जग्गा सम्बन्धित उधमीले प्रच लत कानुन बमोजिम आफैले खरिद गर्नु पर्नेछ । तरतो कए बमोजिमको उधोग संचालन गर्नेउधमीले उधोगका ला ग आबस्यक जग्गा खरिद गर्न नसकेमा सोहि व्यहोरा खुलाई जग्गा खरिद गर्न वा जग्गा उपलब्ध गराइदिन अनुरोध गरेमा कार्यपालकाले जग्गा खरिद वा जग्गा उपलब्ध गराइदिने सम्बन्धमा आवश्यक समन्वय वा सहजीकरणगर्न सक्नेछ ।

२०. लजमा जग्गा उपलब्ध गराउने :-

(१) राष्ट्रियवा स्थानीय प्राथ मकताप्राप्त उधोग संचालन गर्न नेपाल सरकारको स्वा मत्वमा रहेको जग्गा आबस्यक पर्ने भएमा त्यस्ता उधोगले आफूलाई आबस्यक पर्ने जग्गाको क्षेत्रफल खुलाई उपलब्ध गराउन नगरप्रमुख समक्ष तो कए बमोजिम निबेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा(१) बमोजिम निबेदन प्राप्त हुन आएमा नगर कार्यपालकाले उधोगलाई आबस्यक पर्ने जग्गा उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही अगाडी बढाउन सम्बन्धित निकायमा पेश गर्नेछ ।

(३) उपदफा(२) बमोजिम निबेदन प्राप्त भएमा प्रच लत कानुन बमोजिम त्यस्तो जग्गा उधोग संचालनको प्रयोजनको ला ग सम्बन्धित उधोगलाई लजमा उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

(४) उपदफा(३) बमोजिम नेपाल सरकारको स्वा मत्वमा रहेको जग्गा लजमा उपलब्ध गराए बापत उधोगले तिर्नुपर्ने रकम र लज सम्बन्धि अन्य शर्तहरू नेपाल सरकार र सम्बन्धित उधोग बीच हुने सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

(५) जग्गाको लज सम्बन्धि अन्य ब्यबस्था नगर कार्यपालकाले तोके बमोजिम हुनेछ ।

२१. छुट, सुबिधा वा सहु लयतको प्रत्याभूति : यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत दर्ता भइ संचालनमा रहेका स्थानीय उधोगलाई यस ऐन र प्रच लत कानुन बमोजिम प्रदान गरिएको छुट, सुबिधा वा सहु लयतलाई स मत गर्ने गरी कुनै ब्यबस्था गरिने छैन ।

२२. औधो गक सुरक्षा सम्बन्धि ब्यबस्था : प्रच लत कानुन बमोजिम स्थापना भएको उधोगको ला ग आबस्यकता अनुसार औधो गक सुरक्षाको अतिरिक्त स्थानीयस्तरमा सुर क्षत संचालनको वातावरण बनाइ राख्न नगर कार्यपा लकाले आबस्यक सहयोग, समन्वय वा सहजीकरण गर्नेछ।
२३. अनुदान दिन सक्ने : कुनैस्थानीय उधोगलाई वपद, बन्द हडताल जस्ता आपतकालीन अबस्थामा उधोगले अकल्पनीय क्षति ब्यहोरेमा नगर कार्यपा लकाले अनुदान उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।
२४. छुट, सुबिधा वा सहु लयतको दुरुपयोग गर्न नहुने : यस ऐन बमोजिम उधोगले प्राप्त छुट, सुबिधा वा सहु लयत जुन प्रयोजनको ला ग दिईएको हो सो प्रयोजनको ला ग मात्र प्रयोग गर्नुपर्नेछ र त्यसको दुरुपयोग गर्न पाइने छैन ।

परिच्छेद - ५

एकल बिन्दु सेवा केन्द्र सम्बन्धि ब्यबस्था

२५. एकलबिन्दु सेवा केन्द्र स्थापना :-

(१) यस ऐन तथा प्रच लत अन्य कानुन बमोजिम उधोग वा लगानीकर्तालाई प्राप्त हुने छुट, सुबिधा वा सहु लयत र उधोगको ला ग आबस्यक पर्ने पूर्वाधार सम्बन्धि सेवा समयमै सरल र सहज रूपमा एकै थलोबाट उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा कार्यपा लकाले स्थानीय राजपत्रमा सुचना प्रकाशन गरी उधोग नियमन शाखाले एकल बिन्दु सेवा केन्द्रको काम गर्ने गरी तोक्न सक्नेछ।

(२) उपदफा(१) बमोजिम एकल बिन्दु सेवा केन्द्र स्थापना नभएसम्म वानतोकीए सम्मका ला ग यस ऐन बमोजिम उधोगले पाउने छुट, सुबिधा वा सहु लयत एकै थलोबाट समयमै उपलब्ध गराउनेकार्य उधोग नियमन शाखाले गर्नेछ ।

परिच्छेद - ६

सजाय र पुनरावेदन सम्बन्धि ब्यबस्था

२६. सजाय सम्बन्धि ब्यबस्था :-

(१) कसैलेदेहाय बमोजिमकोकार्य गरेमा यस ऐन बमोजिमको कसूर गरेको मानिनेछ ;

- (क) यस ऐन बमोजिम उधोग दर्ता नगराई उधोग स्थापना वा संचालन गरेको पाइएमा,
- (ख) दफा ७ बमोजिम वातावरण प्रतिकूल असरको निराकरण नगरेको पाइएमा,
- (ग) दफा १२ बमोजिमको ववरण उपलब्ध नगरेको पाइएमा,
- (घ) दफा १३ बमोजिमको बिबरण तो कएको अब ध भत्र जानकारी उपलब्ध नगरेमा,
- (ङ) दफा २४ बमोजिम स्थानीय उधोगलाई प्राप्त छुट, सुबिधा वा सहु लयतको दुरुपयोग गरेको पाइएमा,
- (च) दफा ३४ बमोजिम ब्यबसायिक सामाजिक जिम्मेवारी पुरा नगरेमा ।

(२) उपदफा(१) बमोजिमको कार्य गरेको ठहरिएमा सम्बन्धित व्यक्ति वा उधोगलाई प्रमुख प्रशासकीय अ धकृतले पचास हजार देख तिन लाख रुपैयाँ सम्म जरिवाना तोक्न सक्नेछ ।

२७. पुनरावेदन सम्बन्धि ब्यबस्था :-(१)दफा२६ बमोजिमको सजायको आदेश उपर चत्त नबुझेमा त्यस्तो सजायको जानकारी पाएको मतिले पैँतीस दिन भत्र त्यस्तो व्यक्ति वा उधोगले सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(२)उपदफा (१) बमोजिम जिल्ला अदालतबाट भएको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

२८. प्रशासकीय निर्णय सम्बन्धी ब्यबस्था :-(१) यस ऐन बमोजिम कसुर हुने निर्णय बाहेक अन्य सम्पूर्ण प्रशासकीय निर्णय गर्ने अ धकार प्रमुख प्रशासकीय अ धकृतलाई हुनेछ ।

(२)उपदफा (१) बमोजिम प्रमुख प्रशासकीय अ धकृतले गरेको निर्णय चत्त नबुझेमा निर्णय भएको मतिले पन्ध्र दिन भत्र दफा २९ बमोजिमको स मतिमा पुनरावेदन दिन स कनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम पुनरावेदन परेमा स मतिले सो उपर पन्ध्र दिन भत्र अन्तिम निर्णय गर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम स मतिबाट भएको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

परिच्छेद - ७

स्थानीय उधोग प्रबर्द्धन स मति

२९. स्थानीय उधोग प्रबर्द्धन स मतिको गठन:-

(१) नगरपालका क्षेत्रमालघु उधम, घरेलु उधोग तथा साना उधोगको प्रबर्द्धन सम्बन्धि कार्यलाई ब्यबस्थित र प्रभावकारी बनाउन देहाए बमोजिमको उधोग प्रबर्द्धन स मति रहनेछ:-

- (क) नगरप्रमुख - अध्यक्ष
- (ख) नगर प्रमुखले नगर कार्यपालका सदस्यहरूमध्ये बाट मनोनयनगरेको एक जना महिला सहित बढीमा दुइ जना - सदस्य
- (ग) प्रतिनिध, जिल्ला प्रशासन कार्यालय - सदस्य
- (घ) नगरपालका स्थित स्थानीय उधोगसंग सम्बद्ध छाता संगठनका प्रतिनिधहरू मध्येबाट कार्यपालकाले मनोनयन गरेको कम्तिमा एक जना महिला सहित बढीमा दुइजना - सदस्य
- (ङ) प्रमुख, जिल्ला घरेलु तथा सानाउधोग कार्यालय / स मती - सदस्य
- (च) उपभोक्ता हित संरक्षण सम्बन्धीकार्य गर्ने संस्थाहरू मध्यबाट कार्यपालकाले मनोनयनगरेको एक प्रतिनिध- सदस्य
- (छ) शाखा प्रमुख, उधोग नियमन शाखा - सदस्य - स चब

(२) स मतिको बैठक स मतिका अध्यक्षले तोकेको मति, समयर स्थानमा बस्नेछ । स मतिले बैठकमा आबस्यकता अनुसार बिषय बिज्ञ, सरोकारवाला निकाय एवं सम्बद् उधोग ब्यबसायी संघ संस्थाका प्रतिनि धलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(३) स मतिको स चबालयको काम उधोग नियमन शाखाले गर्नेछ ।

(४) उपदफा(१) को खण्ड(घ) र(च) बमोजिमका मनोनित सदस्यको कार्य दुइ बर्षको हुनेछ ।

३०. स मतिको काम, कर्तब्यर अ धकार :

(१) दफार८ बमोजिम गठन भएको स मतिको काम, कर्तब्यर अ धकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) नगरपा लकाको औधो गक प्रबर्ददन, लगानीको संरक्षण, अ भवृद् ध तथा औधोगीकरण सम्बन्धमा देखा परेका समस्या समाधानका ला ग आबस्यक पहल गर्ने,

(ख) नगरपा लकामा रहेका उधोग संचालनमा कुनै बाधा, अडकाउ वा दुबिधा उत्पन्न भएमा त्यसको समाधानको ला ग सहजीकरण गर्ने,

(ग) स्थानीय उधोगको बिकास प्रबर्ददन गर्ने,

(घ) औधो गक प्रदूषण न्यूनीकरणका ला ग आबस्यक पहल गर्ने,

(ङ) नगरपा लकाको औधो गक बिकासको स्थितिको समग्र मूल्यांकन तथा समीक्षा गरि आबस्यक कदम चाल्न जिल्ला समन्वय स मति समक्ष सुझाब तथा सफारिस गर्ने,

(च) प्रच लत कानुन बमोजिम उधोगले पाउने सेवा सुबिधा सहु लयत उधोगहरुलाई दिलाउन कुनै कठिनाइ आइपरेमा सोको निराकरणका ला ग आबस्यक पहल गर्ने,

- (छ) उधो गको गुनासो सुनुवाई गरि समस्या समाधान गर्ने वा गराउने तथा सम्बन्धित निकायलाई सफारिस गर्ने,
- (ज) नगरपालिकाको एकीकृत औधो गक सुचना ब्यबस्थापन प्रणालीको बिकाश गरी प्रयोगमा ल्याउन सुझाव दिने,
- (झ) सार्वजनिक, निजि र सहकारी क्षेत्रको प्रभावकारी, समन्वयात्मक र समन्जसपूर्ण सहकार्यमा नगरपालिकामा प्रतिस्पर्धात्मक औधो गक वातावरण निर्माण गर्न आवश्यक कार्य गर्ने वा गराउने,
- (ञ) जिल्लामा औधोगीकरणको गतिलाई तिब्रता दिन औधो गक पूर्वाधारको लाग आवश्यक कार्य गर्ने वा गराउने,
- (ट) औधो गक ग्राम PPE (Partnership सरकारी निजि सहकार्यता मोडेलमा स्थापना गर्न सहजीकरण गर्ने,
- (ठ) उधोग तथा लगानी प्रबर्द्धन सम्बन्धि स्थानीय तहमा कार्यन्वयन हुने कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यन्वयनको लाग आवश्यक सहयोग गर्ने,
- (ड) स्वदेशी बस्तुको प्रबर्द्धन सम्बन्धि कार्य गर्ने,
- (ढ) उधोग प्रबर्द्धनको लाग सम्बन्धित प्रदेश तथा संघिय मन्त्रालयमा आवश्यक पृष्ठपोषण दिने,
- (ण) उधोग क्षेत्रको बिकास र प्रबर्द्धन लाग अन्य आवश्यक कार्य गर्ने ।

(२) स मतिले आफ्नो कार्य व ध आफै निर्धारण गर्नेछ।

परिच्छेद - ८

बिबिध

३१. औधो गक जनशक्ति :-

(१) उधोगलाई आबस्यक पर्ने जनशक्ति नेपाली नागरिकबाट पूर्ति गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा(१) मा जुनसुकै कुरा ले खएको भए तापनि नगरस्तरको पत्रिकामा बिज्ञापन प्रकाशन गर्दा पनि उधोगको लाग चाहिने कुनै खास शप वा दक्षता भएको जनशक्ति नेपाल नागरिक मध्येबाट उपलब्ध हुन नसकेमा श्रम बिभागको सफारिसमा श्रम स्वीकृति लई बढीमापाँच वर्षसम्मको लाग त्यस्तो उधोगले बिदेशी नागरिकलाई नियुक्त गर्न सक्नेछ ।

(३) उधोगमा कार्यरत कामदार तथा कर्मचारीले उधोगको संचालन तथा त्यसको उत्पादनमा बाधा अबरोध पुग्ने गरी बन्द हडताल जस्ता कुनै पनि काम कारबाही गर्न पाउने छैनन् ।
तर कामदार तथा कर्मचारीले आफ्ना जायज मागहरु शान्तिपूर्ण ढंगले ब्यबस्थापन समक्ष राख्न र आपसी समझदारीमा बिबादको समाधान गर्न यो उपदफाले बाधा पुर्याएको मानिने छैन ।

(४) उपदफा(३) बमोजिम बिबाद समाधान हुन नसकेमा बिबाद समाधान गर्ने प्रयोजनका लाग कार्यपालकामा त्यस्ता बिबाद पेश गर्न सक्नेछ । कार्यपालकबाट यस सम्बन्धमा भएको निर्णय अन्तिम हुनेछ र दुवै पक्षले पालना गर्नु पर्नेछ ।

३२. रुग्ण उधोगको पहिचान, बर्गकरण सुबिधा, सह लयत तथा छुट:-

(१) रुग्ण उधोगको पहिचान संघिय सरकारको प्रचलित औधो गक ब्यबसाय सम्बन्धि कानून तथा कार्यपालकाको नियम अनुसार हुनेछ ।

(२) रुग्ण उधोगलाई दिनुपर्ने छुटसुबिधा, सह लयत वा अनुदान कार्यपालकाले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ ।

३३. करारगरी उत्पादन गर्न सक्ने :कुनै उधोग वा कम्पनि वा फर्म वाप्रतिष्ठानले आपसमा करार (कन्ट्र्याक्ट) वा उपकरण (सब- कन्ट्र्याक्ट) गरी बस्तु वा सेवाको उत्पादन गर्न सक्ने कुनै निर्यातमूलक उधोग वा निर्यात प्रबर्द्धन गृहको लाग देहाय बमोजिमको मापदण्ड पुरा गरि करार वा

उपकरणका आधारमा निश्चित परिणाममा बस्तु वा सेवाको उत्पादन गरेमा त्यस्तो उद्योग वा कम्पनि वा फर्म वा प्रतिष्ठानलाई छुट, सुबिधा वा सह लयत तोकै स्थानीय सरकारले उपलब्ध गराउन सक्नेछः-

- (क) उद्योग नियमन शाखाले तोकेबमोजिम निश्चित परिणाममा बस्तु वा सेवा उत्पादन गरेको,
- (ख) स्वदेशी कच्चा पदार्थ प्रयोग गरी उत्पादन गरेको वा आयातित कच्चा पदार्थ भए कम्तिमा तिस प्रतिशत मूल्य बृद्धि हुने गरी बस्तु वा सेवा उत्पादन गरेको,
- (ग) उद्योगले आफ्नो उत्पादनको कम्तिमा चा लस प्रतिशत उत्पादन निर्यात प्रयोजनको लागी निर्यातमूलक उद्योग वा निर्यात प्रबर्द्धन गृहलाई उपलब्ध गराएको,
- (घ) दर्ता भएको ट्रेडमार्क प्रयोग गरेको ।

३४. कोष सम्बन्धि ब्यबस्था :-

(१) उद्योग नियमन शाखाले नगरपालिकाको औद्योगिक बिकास, प्रबर्द्धन तथा संरक्षणका लागि निजि तथा सहकारी क्षेत्र समेतको सहभागितामा आवश्यकता अनुसार देहायका कुनै वा सबै कोष खडा गर्न सक्नेछ :-

- (क) लघु, घरेलु तथा साना उद्यम बिकास कोष,
- (ख) जोखिम पुँजी कोष,
- (ग) प्रविधि बिकास कोष,
- (घ) औद्योगिक लगानी संरक्षण तथा प्रबर्द्धन कोष,
- (ङ) रूग्ण उद्योग पुनरुत्थान, पुननिर्माण तथा ब्यबस्थापन कोष,
- (च) महिला उद्यम शलता कोष ।

(२) उपदफा(१) मा उल्लिखित कोषमा जम्मा हुने रकम, त्यस्ता कोषको ब्यबस्थापन र संचालन सम्बन्धि कार्य व ध र अन्य ब्यबस्था तो कए बमोजिम हुनेछ ।

(३) यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत नगरपालिकाले उपदफा (१) मा उल्लेखित कुनै कोष संचालन गरेको भएत्यस्तोकोष यसै ऐन बमोजिम स्थापना र संचालन भएको मानिनेछ ।

३५. ब्यबसायिक सामाजिक जिम्मेवारी : उद्योगले पुरा गर्नु पर्ने ब्यबसायिक सामाजिक जिम्मेवारी प्रचलित कानून र नियममा तो कए बमोजिम हुनेछ ।

३६. पुरस्कृतगर्न स कने : कार्यपा लकाले स्थानीय उधोगहरु मध्येबाट आबश्यक मानक तयार गरी उत्कृष्ट उधोगलाई पुरस्कृत गर्न सक्नेछ ।
३७. बजारप्रबर्दनगर्न सक्ने : कार्यपा लकाले स्थानीय उधोगहरुको उत्पादनको बजार प्रबर्दन गर्न आबश्यककार्यहरु गर्न सक्नेछ।
३८. औधो गक करिडोर, औधो गक ग्राम तथा औधो गक क्लस्टर घोषणा गर्न सक्ने:- औधो गक बिकासको ला ग पर्याप्त सम्भावना र अवसर उपलब्ध रहेको नगरपा लकाको कुनै भाग वा स्थानलाई तो कए बमोजिमको मापदण्डका अधनमा रही कार्यपा लकाले स्थानीय राजपत्रमा सुचना प्रकाशन गरी () सरकारी निजि सहकार्यतामा औधो गक करिडोर, औधो गक ग्राम तथा औधो गक क्लस्टर घोषणागरी तो कए बमोजिम सेवा, सुबिधा तथा सहु लयत उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।
३९. स्थानीय उधोगको गुनासो ब्यबस्थापन गर्ने: स्थानीय उधोगलाई कुनै मर्का परेमा उल्ले खत फेहरिस्त सहितको गुनासो उधोग नियमन शाखामा पेश गर्न सक्नेछ । उक्त गुनासो उपर कार्यपा लकाले आबश्यक निर्णय गर्न सक्नेछ ।
४०. बाधा अड्काठ फुकाउने अधकार : यस ऐनको कार्यन्वयन गर्दा कुनै बाधा अड्काठ परेमा कार्यपा लकाले स्थानीय राजपत्रमा सुचना प्रकाशन गरित्यस्तो बाधा अड्काठ फुकाउन सक्नेछ ।
४१. अनुसू चमा हेरफेर वा थपघट गर्न सक्ने : कार्यपा लकाले स्थानीय राजपत्रमा सुचना प्रकाशन गरि अनुसूचीमा आबस्यकता अनुसार हेरफेर, थपघट वा परिमार्जन गर्नसक्नेछ।
४२. नियम, निर्देशका, कार्य व ध वा मापदण्ड बनाउने अधकार :- यस ऐनलाई कार्यन्वयन गर्न एवं उधोगको दर्ता, नियमन सम्बन्धि काम कारबाहीलाई सरल बनाउन कार्यपा लकाले आबस्यकता अनुसार नियम, निर्देशका, कार्य व ध वा मापदण्ड बनाइ लागु गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची - १

(दफा १६ को उपदफा (१) को खण्ड (ख) संग सम्बन्धित)

घरेलु उधोगहरु:-

१. ह्याण्ड लुम, पेडल लुम, सेमी - अटोमेटिक लुम, कपडा वा पँड, परम्परागत प्र व धबाट गरिने रंगाई, छपाइ, सलाई(तयारि पोशाक बाहेक) र बुनाइ,
२. उन र रेशममा आधारित हाते बुनाइका राडी, पाखी, गलौँचा, पश्मिना, पोशाक, हातेकागज र सो मा आधारित बस्तु
३. परम्परागत कलामा आधारित बस्तु,
४. परम्परागत मूर्तिकला
५. तामा, पत्तल, ढलौट, कांसर जर्मन सल्भर जस्ता धातुबाट हस्तनिर्मित भाँडावर्तन तथा हस्तकला सामान,
६. फलामबाट बनेका हस्तनिर्मित भाँडा वर्तन तथा घरायसी प्रयोगका चक्कु, चुलेसी, खुकुरी, हँ सया, कुटो, कोदालो जस्ता परम्परागत औजारहरु,
७. सुनचाँदीबाट हस्त निर्मित गरगहना, बस्तु, भाँडा वर्तनहरु(बहुमूल्य, अर्थ - बहुमूल्य तथा साधारण पत्थर जडान भएका समेत),
८. स्वदेशमा उपलब्ध कमती, अर्थ कमती तथा साधारण पत्थर कटाई उधोग, ग्रामण छालाबाट हस्त निर्मित बस्तुहरु,
९. जुट, सवाई घाँस, चोया, बाबियो, सुति धागो, अल्लो आदि प्राकृतिक रेशामा आधारित उधोग,
१०. पत्थरकला(ढुंगा कुंदी बनाइएका सामानहरु),
११. पौभा, थान्का चित्र र अन्य परम्परागत चित्रकला,
१२. मुकुण्डो(मास्क) तथा परम्परागत संस्कृतिक दर्शाउने पुतली र खेलौना,
१३. परम्परागत संस्कृति, बाजागाजार कला दर्शाउने बिभिन्न प्रकारका हस्तकलाका बस्तु,
१४. काठ, हाड, सङ् तथामाटो, चट्टान र खानिजका कलात्मक बस्तुहरु, सेरा मक्स तथा माटाका भाँडाकुँडा,
१५. हातले छाप्ने ईटा उधोग।

अनुसूची - २

(दफा १६ को उपदफा (२) कोखण्ड(क) संग सम्बन्धित)

उर्जामुलक उधोग :-

१. जलस्रोत, वायु, सौर्यशक्ति, कोइला, प्राकृतिक तेल र इन्धन वा ग्याँस, वायोमास वा अन्य स्रोतहरूबाट उर्जा उत्पादन गर्ने उधोग, त्यस्तो उर्जा उत्पादन गर्न प्रयोग गरिने मे सन / उपकरण निर्माण गर्ने उधोग,
२. बिधुत प्रसारण लाईन,
३. बिधुत वतरण प्रणाली।

अनुसूची - ३

(दफा १६ को उपदफा (२) कोखण्ड(ग) संग सम्बन्धित)

कृष तथा बन पैदावार आधारित उधोग

१. फलफुल खेति वा फलफुल प्रसोधन,
२. खाधबस्तुप्रसोधन,
३. पशुपालन, पंक्षीपालन(अस्ट्रिचसमेत), पशुपंक्ष प्रजनन र मासु उत्पादन तथा प्रसोधन,
४. मत्स्यपालन, माछाभुरा उत्पादन, प्रसोधन एवं प्याकेजिंग,
५. रेशम खेति तथा रेशम प्रसोधन,
६. चया बगान, चया प्रसोधन,
७. कफी खेति, कफी प्रसोधन,
८. तरकारी बिउ,
९. तरकारी खेति, तरकारी प्रसोधन,
१०. हरित गृह स्थापना र संचालन,
११. मौरीपालन(मौरी प्रजनन, मह उत्पादन र प्रसोधन)
१२. पुष्प खेति, पुष्प प्रसोधन (माला बनाउने, सजावट गर्ने, गुच्छा बनाउने र बिउ बिजन उत्पादन समेत, नर्सरी ब्यबसाय,
१३. रबर खेति, रबरको प्रारम्भिक प्रसोधन र संचालन, र शतभण्डार,
१४. नगदेबाली ब्यबसायिक खेति तथा प्रसोधन(जस्तै: उखु, कपास, सनपट, सजीवन, स्विट सरघम, सुर्ती, जुट, अलैंची, अदुवा, केशर, तेलहन र यस्तै मसलाबाल, दलहन आदि बेत बाँस खेति र बेत बाँसजन्य उत्पादनहरु,
१५. बनस्पति उधान स्थापना र ब्यबस्थापन, बनस्पति प्रजनन ब्यबसाय(टिस्यु कल्चर समेत), बिउबिजन प्रसोधन,
१६. अन्य गैर काष्ठजन्य बन पैदावारमा आधारित ।

अनुसूची - ४

(दफा १६ को उपदफा (२) कोखण्ड(ड) सँग सम्बन्धित)

पर्यटन उधोग :-

१. पर्यटनआबस, मोटेल, होटेल, रीजोर्टतथारेस्टुराँ,
२. ट्राभल एजेन्सी, टुरअपरेटर, हि लंगसेन्टर, क्या सनो, मसाज स्पा,
३. साह सकपर्यटन (स्किंग, ग्लाइडीङ्ग, र्योपिटड, हट एअरब्यालुनिंग, क्यानोनिंग, प्यारा से लंग, घोडाचढी, बन्जी जम्पिंग, हिमाल आरोहण र अबलोकन)
४. गल्फ कोर्स, पोलो, पोनीट्रे कंग, पदयात्रा,
५. ग्रा मण पर्यटन; होमस्टे तथा पर्याबरणीय पर्यटन,
६. मनोरंजन पार्क,
७. बन्यजन्तु आरक्ष,
८. माउन्टेनफ्लाइट संचालन ।

अनुसूची - ५

(दफा १६ को उपदफा (२) को खण्ड(च) संग सम्बन्धित)

सुचना संचार प्रबिधमा आधारित उधोग

क. सुचना प्रबिध उधोग

- (१) टेक्नोलोजी पार्क,
- (२) आइ.टि. पार्क,
- (३) बायोटेक पार्क,
- (४) सफ्टवेयर बिकास,
- (५) कम्प्युटर तथा सम्बन्धित सेवाहरु,
- (६) तथ्यांक प्रसोधन,
- (७) साइबर क्याफे
- (८) डजीटलम्या पंग
- (९) डाटा माइनिंग

ख. सुचना, प्रसारण प्रबिधमा आधारित उधोग

- (१) एफ.एम. रे डयो, डजिटलरे डयो सेवा,
- (२) डजिटल भू-सतही टेल भजन, स्याटेलाईट टेल भजन, केबुल टेल भजन,
- (३) अनलाईन सेवा
- (४) डजिटल केबुल टिभी नेटवर्क
- (५) रेकोर्डिंग स्टुडयो, प्रसारण स्टुडयो,
- (६) प्रन्ट म डया उधोग, अ डयो भजुअल सामग्री उत्पादन उधोग, बिज्ञापन निर्माण उधोग,
(७) सनेमा उत्पादन, सनेमाहल, मल्टिप्लेक्स सनेमा हाल, फलम सटि निर्माण, फिलमस्टुडयोनिर्माण